

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) 2017/180

z dnia 24 października 2016 r.

uzupełniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących standardów oceny portfeli odniesienia i procedur wymiany wyników ocen

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającą dyrektywę 2002/87/WE i uchylającą dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE ⁽¹⁾, w szczególności jej art. 78 ust. 7 akapit trzeci,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Konieczne jest ustanowienie standardów przeprowadzanej przez właściwe organy oceny metod wewnętrznych przyjętych przez instytucje do celów obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych oraz określenie szczegółowych przepisów regulujących procedury wymiany wyników tych ocen między właściwymi organami uprawnionymi do monitorowania zakresu wartości kwot ekspozycji ważonych ryzykiem lub wymogów w zakresie funduszy własnych wyliczonych przez instytucje, którym zezwolono na stosowanie metod wewnętrznych do obliczania tych kwot lub wymogów w zakresie funduszy własnych.
- (2) Ocena jakości metod zaawansowanych stosowanych przez instytucje umożliwia porównanie metod wewnętrznych na poziomie Unii, przy czym Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) wspiera właściwe organ w prowadzonej przez nie ocenie potencjalnego niedoszacowania wymogów w zakresie funduszy własnych. Przepisy dotyczące procedur wymiany wyników ocen powinny odpowiednio regulować termin wymiany tych wyników między odpowiednimi właściwymi organami i z EUNB.
- (3) Właściwe organy odpowiedzialne za nadzór nad instytucjami należącymi do grupy, która podlega nadzorowi skonsolidowanemu, mają uzasadniony interes w tym, by jakość metod wewnętrznych stosowanych przez te instytucje była jak najwyższa, gdyż zgodnie z art. 20 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 ⁽²⁾ to one mają w pierwszym rzędzie udział w podejmowaniu wspólnych decyzji w sprawie zatwierdzenia metod wewnętrznych. Przepisy dotyczące procedur wymiany wyników ocen przeprowadzanych zgodnie z art. 78 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE powinny również określać tryb stosowania obowiązku ogólnej współpracy i wymiany informacji w ramach kolegiów w ramach konkretnej analizy porównawczej.
- (4) Aby zapewnić, by wymiana wyników ocen przeprowadzanych zgodnie z art. 78 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE przebiegała w wydajny i sprawny sposób, właściwe organy powinny podawać do wiadomości swoje szacunki lub opinie dotyczące skali potencjalnego niedoszacowania wymogów w zakresie funduszy własnych będących wynikiem zastosowania przez instytucje metod wewnętrznych oraz uzasadnienie wniosków płynących z przeprowadzonej przez siebie oceny. Ponadto faktyczne lub planowane działania naprawcze ze strony właściwych

⁽¹⁾ Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1).

organów zgodnie z art. 78 ust. 4 dyrektywy mają również znaczenie dla wszystkich innych właściwych organów odpowiedzialnych za nadzór nad instytucjami należącymi do grupy, która podlega nadzorowi skonsolidowanemu, gdyż w ich zasadnym interesie leży stale wysoka jakość metod wewnętrznych stosowanych przez te instytucje. Co więcej, informacje na temat faktycznych lub planowanych działań naprawczych ze strony właściwych organów należy również podawać do wiadomości EUNB zgodnie z art. 107 ust. 1 dyrektywy, gdyż są one niezbędne, aby umożliwić EUNB wykonywanie jego zadań.

- (5) Sprawozdanie EUNB opracowywane z myślą o wsparciu właściwych organów przy ocenie jakości metod wewnętrznych stanowi zasadniczy element analizy porównawczej, gdyż zawiera wyniki porównania danych instytucji z ich odpowiednikami na poziomie Unii. Dlatego też informacje zawarte w sprawozdaniu EUNB powinny stanowić podstawę decyzji właściwych organów w sprawie przedsiębiorstw i portfeli, które należy poddać ocenie ze „szczególną uwagą”, jak wymaga tego art. 78 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2013/36/UE.
- (6) Wyniki oceny jakości metod wewnętrznych zależą od jakości danych zgłaszanych przez odpowiednie instytucje na podstawie rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/2070⁽¹⁾, które muszą przy tym być spójne i porównywalne. W związku z tym właściwe organy powinny mieć obowiązek potwierdzenia, że wspomniane rozporządzenie wykonawcze jest prawidłowo stosowane przez instytucje, zwłaszcza jeśli chodzi o korzystanie przez instytucje z przysługującej im możliwości niezgłaszania danych dotyczących określonych indywidualnych portfeli.
- (7) W przypadku gdy właściwe organy obliczają wartości referencyjne w oparciu o metodę standardową, ze względów ostrożnościowych należy skorygować wymogi w zakresie funduszy własnych dla ryzyka kredytowego, które wynikają z zastosowania metody standardowej. Korektę tę należy ustanowić na poziomie stosowanym przy obliczaniu przejściowej dolnej granicy określonej w regulacjach Basel I zgodnie z art. 500 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.
- (8) Wartości referencyjnych wyliczonych w oparciu o metodę standardową nie uważa się obecnie za właściwe w przypadku ryzyka rynkowego, gdyż mogą one prowadzić do zniekształceń. Ze względu na znaczne różnice metodologiczne przy obliczaniu wymogów w zakresie funduszy własnych według metody standardowej i metod wewnętrznych – głównie z powodu wyraźnych różnic w agregowaniu i dywersyfikowaniu indywidualnych pozycji – porównanie tych dwóch mierników w kontekście ryzyka rynkowego dla małych portfeli nie zapewniłoby rzetelnej informacji na temat potencjalnego niedoszacowania wymogów w zakresie funduszy własnych. Jeżeli przy ocenie modeli ryzyka kredytowego uwzględniono obliczenia dokonane w oparciu o metodę standardową, w zamierzeniu należy stosować je wyłącznie jako wartości referencyjne na potrzeby oceny, a nie jako dolne granice.
- (9) Przy ocenie ogólnej jakości metod wewnętrznych stosowanych przez instytucje oraz poziomu zmienności zaobserwowanego w danych metodach właściwe organy nie powinny skupiać się wyłącznie na wynikach, lecz stawiać sobie za cel identyfikację kluczowych czynników stanowiących źródło zmienności oraz wyciągnięcie wniosków dla różnych metod modelowania. Właściwe organy należy zatem zobowiązać do uwzględniania wyników obliczeń alternatywnej wartości zagrożonej (VaR) i wartości zagrożonej w warunkach skrajnych (sVaR) w oparciu o szeregowe czasowe zysków i strat.
- (10) Zważywszy na zasadniczą rolę właściwych organów w badaniu i potwierdzaniu jakości metod wewnętrznych, oprócz informacji zgłaszanych przez instytucje zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym (UE) 2016/2070, właściwe organy powinny korzystać w proaktywny sposób z przysługujących im na podstawie rozporządzenia (UE) nr 575/2013 uprawnień do zatwierdzania i weryfikowania metod wewnętrznych poprzez pozyskiwanie wszelkich dodatkowych informacji, które będą im przydatne do celów prowadzonej przez nie bieżącej oceny jakości metod wewnętrznych.
- (11) Do celów oceny ryzyka rynkowego już obecnie istnieje wymóg przeprowadzania codziennej weryfikacji historycznej – opartej zarówno na hipotetycznych, jak i rzeczywistych zmianach wartości portfela – wartości pozycji dla całego portfela według stanu na koniec dnia, jak określono w art. 366 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013. Liczba przekroczeń podlega zgłaszaniu właściwym organom oraz jest regularnie stosowana do oceny skuteczności modelu oraz określenia dodajnika doliczanego do wynikającej z przepisów wartości mnożników VaR i sVaR. Nie należy zatem przeprowadzać jakiegokolwiek dodatkowej weryfikacji historycznej ani oceniać jej wyników w odniesieniu do portfeli w kontekście metod wewnętrznych stosowanych do pomiaru ryzyka rynkowego.
- (12) Fakt, że wynikiem analizy porównawczej dla indywidualnego portfela jest skrajna wartość lub że w sprawozdaniu EUNB wskazano, że wynik ten wymaga weryfikacji przez właściwe organy, nie musi oznaczać, że model stosowany przez instytucję jest nieprawidłowy lub błędny. W tym względzie oceny przeprowadzane przez właściwe organy należy wykorzystywać jako narzędzie pozwalające uzyskać pełniejszy obraz stosowanych przez

(1) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/2070 z dnia 14 września 2016 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące wzorów, definicji i rozwiązań informatycznych stosowanych przez instytucje przy dokonywaniu zgłoszeń do Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego i właściwych organów zgodnie z art. 78 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE (Dz.U. L 328 z 2.12.2016, s. 1).

instytucje modeli i ich założeń. Ponadto wynik analizy potencjalnych różnic między wymogami w zakresie funduszy własnych dla ryzyka kredytowego zgłaszanymi przez instytucje na podstawie rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/2070 a wymogami w zakresie funduszy własnych dla ryzyka kredytowego wynikającymi z zastosowania historycznie zaobserwowanych parametrów ryzyka („wyniki historyczne”) powinien być wykorzystywany przez właściwe organy jako zastępczy wskaźnik znaczącego i systematycznego niedoszacowania wymogów w zakresie funduszy własnych, lecz nigdy nie powinien zastępować właściwej walidacji metody wewnętrznej.

- (13) Korzystając z wyników analizy porównawczej, właściwe organy powinny brać pod uwagę możliwe ograniczenia, jakim podlegają dane, oraz odzwierciedlać ten fakt w swojej ocenie, jeżeli uznają to za stosowne. EUNB powinien wyliczać dodatkowe wskaźniki oparte na wynikach historycznych w oparciu o zgromadzone informacje, które to wskaźniki dodatkowo przyczynią się do dokładności analizy. Podobnie, mając na względzie fakt, że wymogi w zakresie funduszy własnych będące wynikiem zastosowania modeli ryzyka rynkowego zależą od stanu indywidualnego portfela i w związku z tym ustaleń dokonanych na poziomie zdezagregowanym nie wolno bezkrytycznie ekstrapolować na rzeczywiste portfele posiadane przez instytucje, wszelkie wstępne wnioski oparte wyłącznie na całkowitych poziomach kapitału ustalonych w odniesieniu do portfeli zagregowanych należy traktować z należytą ostrożnością. Oceniając uzyskane wyniki, właściwe organy powinny brać pod uwagę fakt, że również zagregowane portfele zawierające jak największą liczbę instrumentów wciąż będą się znacznie różnić od rzeczywistego portfela pod względem wielkości i struktury. Ponadto ponieważ większość instytucji nie będzie w stanie modelować wszystkich niezagregowanych portfeli, wyniki mogą nie być porównywalne w każdym przypadku. Należy mieć także na uwadze fakt, że dane nie będą odzwierciedlać wszystkich działań mających wpływ na fundusze własne, takich jak ograniczenie możliwości uwzględniania korzyści z dywersyfikacji czy też narzuty na fundusze własne wprowadzone w celu wyeliminowania znanych niedociągnięć procesu modelowania lub uwzględnienia brakujących czynników ryzyka.
- (14) Podstawę niniejszego rozporządzenia stanowi projekt regulacyjnych standardów technicznych przedłożony Komisji przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego.
- (15) Europejski Urząd Nadzoru Bankowego przeprowadził otwarte konsultacje publiczne na temat projektu regulacyjnych standardów technicznych, który stanowi podstawę niniejszego rozporządzenia, dokonał analizy potencjalnych związanych z nim kosztów i korzyści oraz zwrócił się o opinię do Bankowej Grupy Interesariuszy powołanej zgodnie z art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010⁽¹⁾,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Procedury wymiany wyników ocen

1. Właściwe organy przeprowadzające coroczne oceny jakości stosowanych przez instytucje metod wewnętrznych zgodnie z art. 78 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE udostępniają wyniki tych ocen wszystkim innym odpowiednim właściwym organom i Europejskiemu Urzędowi Nadzoru Bankowego (EUNB) w terminie trzech miesięcy po udostępnieniu opracowanego przez EUNB sprawozdania, o którym mowa w art. 78 ust. 3 akapit drugi tej dyrektywy.
2. Po otrzymaniu ocen, o których mowa w ust. 1, EUNB udostępnia je odpowiednim właściwym organom odpowiedzialnym za nadzór nad instytucjami należącymi do grupy, która podlega nadzorowi skonsolidowanemu, o ile właściwe organy, które sporządziły te oceny, jeszcze tego nie zrobiły.

Artykuł 2

Procedury wymiany informacji z innymi właściwymi organami i EUNB

Prowadząc wymianę wyników ocen zgodnie z art. 78 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE, właściwe organy udostępniają następujące informacje:

- a) wysnute wnioski i uzasadnienie swojej oceny, będące wynikiem zastosowania standardów oceny, o których mowa w art. 3–11;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12).

- b) swoją opinię na temat skali potencjalnego niedoszacowania wymogów w zakresie funduszy własnych wyliczonych przy użyciu metod wewnętrznych stosowanych przez instytucje.

Artykuł 3

Informacje ogólne

1. Przeprowadzając ocenę, o której mowa w art. 78 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2013/36/UE, właściwe organy identyfikują metody wewnętrzne, które należy poddać szczególnej ocenie w sposób współmierny do charakteru, skali i złożoności ryzyk nieodłącznie związanych z modelem biznesowym, a także określają adekwatność portfeli przewidzianych w rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2016/2070 dla instytucji w kontekście profilu ryzyka danej instytucji. Właściwe organy uwzględniają również analizę przekazaną w sprawozdaniu EUNB, o którym mowa w art. 78 ust. 3 akapit drugi dyrektywy 2013/36/UE, zgodnie z poniższym:

- a) traktują wartości wynikające z modelowania, które w sprawozdaniu EUNB uznano za skrajne, jako oznakę znaczących różnic w wymogach w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 78 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2013/36/UE;
- b) traktują wartości wynikające z modelowania oraz odchylenie standardowe tych wartości dla ekspozycji w tym samym portfelu odniesienia lub podobnych portfelach odniesienia wskazanych w sprawozdaniu EUNB jako wstępną oznakę, stosownie do przypadku, znaczących różnic w wymogach w zakresie funduszy własnych oraz dużej lub małej rozbieżności tych wymogów zgodnie z art. 78 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2013/36/UE;
- c) traktują potencjalne różnice wyliczone zgodnie z art. 4 niniejszego rozporządzenia jako wstępną oznakę znaczącego i systematycznego niedoszacowania wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 78 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2013/36/UE;
- d) traktują potencjalne różnice między oszacowanymi parametrami ryzyka zgłoszonymi przez instytucje na podstawie rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/2070 a historycznie zaobserwowanymi parametrami ryzyka („wyniki historyczne”) zgłaszanymi przez instytucje zgodnie z tym rozporządzeniem wykonawczym jako wstępną oznakę znaczących różnic w wymogach w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 78 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2013/36/UE;
- e) traktują potencjalne różnice między wymogami w zakresie funduszy własnych dla ryzyka kredytowego zgłaszanymi przez instytucję na podstawie rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/2070 a wymogami w zakresie funduszy własnych dla ryzyka kredytowego, które uzyskano w drodze zastosowania przez instytucje wyników historycznych zgodnie z tym rozporządzeniem wykonawczym lub które zostały wyliczone przez EUNB w jego sprawozdaniu, o którym mowa w art. 78 ust. 3 akapit drugi dyrektywy 2013/36/UE, jako wstępną oznakę znaczącego i systematycznego niedoszacowania wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 78 ust. 3 akapit pierwszy tej dyrektywy. Korzystając ze sprawozdania udostępnionego przez EUNB, właściwe organy mogą brać pod uwagę możliwe ograniczenia, jakim podlegają dane, oraz odzwierciedlać ten fakt w swojej ocenie, jeżeli uznają to za stosowne.
2. Przeprowadzając ocenę, o której mowa w ust. 1, właściwe organy stosują standardy oceny, o których mowa w art. 6–11.

Artykuł 4

Wyliczanie potencjalnych różnic dla ryzyka kredytowego przy użyciu metody standardowej

1. Właściwe organy wyliczają potencjalne różnice, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. c), poprzez odjęcie wymogów w zakresie funduszy własnych dla ryzyka kredytowego zgłoszonych przez instytucje na podstawie rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/2070 od wymogów w zakresie funduszy własnych dla ryzyka kredytowego, które uzyskano w wyniku zastosowania metody standardowej. Ponadto właściwe organy wyliczają statystyki odniesienia dla tych różnic w następujący sposób:
- a) dla portfeli o niskim wskaźniku niewypłacalności – na poziomie portfela, z wyłączeniem ekspozycji wobec rządów centralnych i banków centralnych państw członkowskich, denominowanych i finansowanych w walucie krajowej, o których mowa w art. 114 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- b) dla portfeli o wysokim wskaźniku niewypłacalności – na poziomie portfela.

2. Do celów wyliczania statystyk odniesienia, o których mowa w ust. 1, właściwe organy wykorzystują wymogi w zakresie funduszy własnych dla ryzyka kredytowego skorygowane na poziomie stosowanym przy obliczaniu przejściowej dolnej granicy określonej w regulacjach Basel I zgodnie z art. 500 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

Artykuł 5

Wyliczanie potencjalnych różnic dla ryzyka kredytowego przy użyciu wyników historycznych

Do celów art. 3 ust. 1 lit. d) i e) właściwe organy, przy wyliczaniu różnic, stosują średnie wyniki historyczne za okres zarówno jednego roku, jak i pięciu lat.

Artykuł 6

Standardy oceny

1. Przeprowadzając ocenę, o której mowa w art. 3 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, właściwe organy oceniają spełnienie przez instytucje wymogów rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/2070, w przypadku gdy instytucje skorzystały z przewidzianej w art. 3 ust. 2 tego rozporządzenia wykonawczego możliwości zgłaszania na jego podstawie bardziej ograniczonego zakresu danych. Właściwe organy dokonują tego, potwierdzając argumenty i uzasadnienie przemawiające za jakimkolwiek ograniczeniem zakresu zgłaszanych danych, przedstawione przez te instytucje zgodnie z tym rozporządzeniem wykonawczym.

2. Przeprowadzając ocenę, o której mowa w art. 3 ust. 1, właściwe organy badają powody znaczącego i systematycznego niedoszacowania oraz dużej lub małej rozbieżności wymogów w zakresie funduszy własnych, o których mowa w tym ustępie, w następujący sposób:

- a) w przypadku ocen dotyczących metod pomiaru ryzyka kredytowego – stosując standardy, o których mowa w art. 7 i 8;
- b) w przypadku ocen dotyczących metod pomiaru ryzyka rynkowego – stosując standardy, o których mowa w art. 9 i 11.

Artykuł 7

Ogólne standardy oceny metod wewnętrznych dla ryzyka kredytowego

1. Przeprowadzając ocenę, o której mowa w art. 3 ust. 1, dotyczącą metod pomiaru ryzyka kredytowego, właściwe organy korzystają przynajmniej z informacji dotyczących metod wewnętrznych stosowanych do portfeli wykorzystywanych na potrzeby analizy porównawczej przeprowadzanej do celów nadzorczych, które to informacje są zawarte, stosownie do przypadku, w następujących dokumentach:

- a) sprawozdanie EUNB, o którym mowa w art. 78 ust. 3 akapit drugi dyrektywy 2013/36/UE;
- b) regularne sprawozdania z walidacji sporządzane przez instytucje;
- c) dokumentacja modeli, w tym podręczniki, dokumentacja dotycząca opracowania i kalibracji modelu oraz założenia metod wewnętrznych;
- d) sprawozdania z kontroli w siedzibie instytucji.

2. Przeprowadzając ocenę, o której mowa w art. 3 ust. 1, dotyczącą metod pomiaru ryzyka kredytowego, właściwe organy uwzględniają, w stosownych przypadkach, następujące elementy:

- a) to, czy instytucja stosuje własne oszacowania straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) i współczynniki konwersji zgodnie z art. 143 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- b) zakres stosowania modelu oraz reprezentatywność portfeli odniesienia;

- c) kluczowe cechy charakterystyczne modeli, takie jak te, które pozwalają dokonać rozróżnienia między modelami zaprojektowanymi i skalibrowanymi na szczeblu scentralizowanej grupy (globalne) a modelami zaprojektowanymi i skalibrowanymi wyłącznie na poziomie jurysdykcji państwa przyjmującego (lokalne), modelami podmiotów zewnętrznych i własnymi modelami instytucji, modelami opracowanymi i skalibrowanymi z wykorzystaniem danych wewnętrznych i modelami opracowanymi i skalibrowanymi z wykorzystaniem danych zewnętrznych;
- d) data zatwierdzenia modelu i data opracowania modelu;
- e) porównanie prognozowanych i zaobserwowanych współczynników niewykonania zobowiązania na przestrzeni odpowiedniego okresu;
- f) porównanie prognozowanych LGD właściwych dla okresu pogorszenia koniunktury z zaobserwowanymi LGD;
- g) porównanie oszacowanych i zaobserwowanych ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania;
- h) długość stosowanych szeregów czasowych oraz, w stosownych przypadkach, uwzględnienie lat cechujących się pogorszoną koniunkturą lub charakter i istotność wszelkich korekt pozwalających uwzględnić pogorszenie koniunktury i zwiększyć margines ostrożności przy kalibracji modeli;
- i) ostatnie zmiany w składzie posiadanego przez instytucję portfela, do którego stosuje się metodę wewnętrzną;
- j) sytuacja portfela instytucji w kontekście warunków mikro- i makroekonomicznych, strategia zarządzania ryzykiem oraz strategia biznesowa, jak również proces wewnętrzny, taki jak procedury odzyskiwania należności w przypadku aktywów, których dotyczy niewykonanie zobowiązania („procedury odzyskiwania”);
- k) obecna pozycja w cyklu koniunkturalnym, wybór koncepcji procesu oceny ratingowej spośród dwóch systemów: systemu ocen w danym momencie (podejście PIT) lub systemu ocen uwzględniającego cały cykl koniunkturalny (podejście TTC), a także zaobserwowana cykliczność modelu;
- l) liczba klas i wymiarów ratingowych stosowanych przez instytucje w modelach prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), LGD i współczynnika konwersji;
- m) definicje współczynnika niewykonania zobowiązania i wskaźnika poprawy sytuacji stosowane przez instytucje;
- n) uwzględnienie lub nieuwzględnienie, stosownie do przypadku, procedur odzyskiwania, które są w toku, w szeregach czasowych stosowanych do kalibracji modeli LGD.

3. Jeżeli właściwe organy uznają, że informacje, o których mowa w ust. 1, są niewystarczające, aby pozwolić im wysnuć wnioski w odniesieniu do elementów wymienionych w ust. 2, niezwłocznie uzyskują od instytucji dodatkowe informacje, które uznają za konieczne, by sfinalizować swoją ocenę.

Decydując o zakresie dodatkowych informacji, które należy uzyskać, właściwe organy uwzględniają istotność i znaczenie odchylenia przyjętych przez instytucję parametrów i wymogów w zakresie funduszy własnych. Właściwe organy pozyskują dodatkowe informacje w sposób, jaki uznają za najwłaściwszy, w tym za pośrednictwem kwestionariuszy, wywiadów i doraźnych kontroli w siedzibie instytucji.

Artykuł 8

Standardy oceny metod wewnętrznych dla ryzyka kredytowego specyficznego dla portfela o niskim wskaźniku niewypłacalności

1. Przeprowadzając ocenę, o której mowa w art. 3 ust. 1, dotyczącą kontrahentów uwzględnionych w portfelach o niskim wskaźniku niewypłacalności, określonych we wzorze 101 w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/2070, właściwe organy oceniają, czy za różnice między wyliczonymi przez instytucję wymogami w zakresie funduszy własnych dla ryzyka kredytowego a wymogami wyliczonymi dla jej odpowiedników odpowiadają którekolwiek z poniższych czynników:
 - a) różna hierarchia uprzywilejowania kontrahentów uwzględnionych w próbach obejmujących portfele o niskim wskaźniku niewypłacalności lub różne poziomy PD przypisane każdej klasie;
 - b) konkretne rodzaje instrumentów, instrumenty stanowiące zabezpieczenie lub konkretna lokalizacja kontrahentów;
 - c) heterogeniczność PD, LGD, terminów zapadalności lub współczynników konwersji;
 - d) praktyki z zakresu zabezpieczenia;
 - e) stopień niezależności od nadawanych ratingów zewnętrznych oraz częstotliwość aktualizacji ratingów wewnętrznych.

2. Jeżeli instytucja klasyfikuje kontrahenta jako „nieobsługującego zobowiązania”, a inne instytucje klasyfikują go jako „obsługującego zobowiązanie”, lub odwrotnie, właściwe organy stosują do tego kontrahenta podejście, o którym mowa w ust. 1.

Artykuł 9

Ogólne standardy oceny metod wewnętrznych dla ryzyka rynkowego

1. Przeprowadzając ocenę, o której mowa w art. 3 ust. 1, właściwe organy korzystają przynajmniej z informacji dotyczących metod wewnętrznych stosowanych do portfeli wykorzystywanych na potrzeby analizy porównawczej przeprowadzanej do celów nadzorczych, które to informacje są zawarte, stosownie do przypadku, w następujących dokumentach:

- a) sprawozdanie EUNB, o którym mowa w art. 78 ust. 3 akapit drugi dyrektywy 2013/36/UE;
- b) sprawozdania instytucji z walidacji przeprowadzanej przez wyspecjalizowane niezależne podmioty, w momencie gdy model wewnętrzny opracowano po raz pierwszy oraz każdorazowo gdy w modelu wewnętrznym dokonywane są znaczące zmiany. Informacje te obejmują testy pozwalające wykazać, że wszelkie założenia przyjęte w metodach wewnętrznych są odpowiednie oraz nie prowadzą do niedoszacowania lub przeszacowania ryzyka, a także weryfikację historyczną opracowaną specjalnie z myślą o ryzyku i strukturach ich portfeli oraz wykorzystanie portfeli hipotetycznych, aby zapewnić, by metody wewnętrzne były w stanie uwzględnić szczególne aspekty strukturalne, które mogą wystąpić, takie jak istotne ryzyka bazowe i ryzyko koncentracji;
- c) zgłoszenia dotyczące liczby i uzasadnienia dziennych przekroczeń stwierdzonych w ramach weryfikacji historycznej, zaobserwowanych na przestrzeni poprzedniego roku, w oparciu o weryfikację historyczną hipotetycznych i rzeczywistych zmian wartości portfela;
- d) dokumentacja modeli, w tym podręczniki, dokumentacja dotycząca opracowania i kalibracji modelu oraz założenia metod wewnętrznych;
- e) sprawozdania z kontroli w siedzibie instytucji.

2. Przeprowadzając ocenę, o której mowa w art. 3 ust. 1, właściwe organy uwzględniają, w stosownych przypadkach, następujące elementy:

- a) wybór metodyki VaR stosowanej przez instytucję;
- b) zakres stosowania modelu oraz reprezentatywność portfeli odniesienia;
- c) uzasadnienie i powody uwzględnienia czynnika ryzyka w stosowanym przez instytucję modelu wyceny, lecz nie w jej modelu pomiaru ryzyka;
- d) zbiór uwzględnionych czynników ryzyka odpowiadających stopom procentowym w każdej walucie, w której instytucja utrzymuje pozycje bilansowe lub pozabilansowe wrażliwe na stopy procentowe;
- e) liczba segmentów terminów zapadalności, na które podzielono każdą krzywą dochodowości;
- f) metoda stosowana w celu uwzględnienia ryzyka niedoskonale skorelowanych przesunięć między różnymi krzywymi dochodowości;
- g) zbiór czynników ryzyka odpowiadających złotu i poszczególnym walutom obcym, w których denominowane są pozycje instytucji;
- h) liczba czynników ryzyka stosowanych w celu uwzględnienia ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje;
- i) metoda stosowana do oceny ryzyka wynikającego z pozycji o mniejszej płynności oraz pozycji o ograniczonej przejrzystości cen w ramach realistycznych scenariuszy rynkowych;
- j) historyczna skuteczność wskaźników zastępczych stosowanych w modelu, ocena ich wpływu na mierniki ryzyka;
- k) długość szeregów czasowych stosowanych na potrzeby VaR;
- l) metoda stosowana do określenia okresu występowania warunków skrajnych dla sVaR, adekwatność wybranego okresu występowania warunków skrajnych dla portfeli odniesienia;
- m) metody stosowane w modelu pomiaru ryzyka w celu uwzględnienia nieliniowości w odniesieniu do opcji, szczególnie w przypadku gdy instytucja stosuje metody wykorzystujące przybliżenie w oparciu o wzór Taylora zamiast pełnej aktualizacji wyceny, oraz innych produktów, a także w celu uwzględnienia ryzyka korelacji i ryzyka bazowego;

- n) metody stosowane w celu uwzględnienia bazowego ryzyka rodzajowego oraz to, czy są one wrażliwe na istotne różnice idiosynkratyczne między podobnymi, ale nie identycznymi pozycjami;
 - o) metody stosowane w celu uwzględnienia ryzyka wystąpienia niekorzystnych zdarzeń;
 - p) w przypadku metody wewnętrznej dla dodatkowego ryzyka niewykonania zobowiązań i ryzyka migracji (IRC) – metody stosowane do określenia horyzontów płynnościowych według pozycji, a także PD, LGD i macierze przejścia stosowane na potrzeby symulacji, o której mowa w art. 374 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
 - q) w przypadku metody wewnętrznej w odniesieniu do transakcji korelacyjnych – metody stosowane w celu uwzględnienia rodzajów ryzyka, o których mowa w art. 377 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, a także założenia korelacji między odpowiednimi modelowanymi czynnikami ryzyka.
3. Jeżeli właściwe organy uznają, że informacje, o których mowa w ust. 1, są niewystarczające, aby pozwolić im wysnuć wnioski w odniesieniu do elementów wymienionych w ust. 2, niezwłocznie uzyskują od instytucji dodatkowe informacje, które uznają za konieczne, by sfinalizować swoją ocenę.

Decydując o zakresie dodatkowych informacji, które należy uzyskać, właściwe organy uwzględniają istotność i znaczenie odchylenia przyjętych przez instytucję parametrów i wymogów w zakresie funduszy własnych. Właściwe organy pozyskują dodatkowe informacje w sposób, jaki uznają za najwłaściwszy, w tym za pośrednictwem kwestionariuszy, wywiadów i doraźnych kontroli w siedzibie instytucji.

Artykuł 10

Ocena różnic w wynikach stosowania metod wewnętrznych dla ryzyka rynkowego

1. Przeprowadzając ocenę, o której mowa w art. 3 ust. 1, dotyczącą metod pomiaru ryzyka rynkowego, właściwe organy stosują standardy określone w ust. 2–8.
2. Oceniając przyczyny różnic w wysokości wskaźnika VaR, właściwe organy uwzględniają oba z poniższych elementów:
 - a) wszelkie alternatywne ujednolicone wyliczenia VaR, które EUNB może udostępnić w swoim sprawozdaniu, o którym mowa w art. 78 ust. 3 akapit drugi dyrektywy 2013/36/UE, wykorzystujące dostępne dane na temat zysków i strat;
 - b) zaobserwowane zróżnicowanie wartości wskaźnika VaR zgłaszanych przez instytucje na podstawie rozporządzenia wykonawczego (UE) 2016/2070.
3. W odniesieniu do instytucji stosujących symulację historyczną właściwe organy oceniają zmienność zaobserwowaną zarówno w alternatywnych ujednoliconych wyliczeniach VaR, jak i w wartościach wskaźnika VaR zgłaszanych przez instytucje, o których mowa w ust. 2, aby określić skutki różnych wariantów stosowanych przez te instytucje w ramach symulacji historycznej.
4. Właściwe organy oceniają występujące między instytucjami zróżnicowanie w odniesieniu do poszczególnych czynników ryzyka uwzględnianych w każdym niezagregowanym portfelu odniesienia, wykorzystując zaobserwowaną zmienność oraz zaobserwowaną korelację wektora zysku i strat podanego przez instytucje stosujące symulację historyczną do portfeli niezagregowanych.
5. Właściwe organy analizują stosowane przez instytucję modele VaR dla portfeli, które mogą wykazywać szeregi czasowe zysków i strat, które istotnie odbiegają od szeregów czasowych zysków i strat zaobserwowanych dla równorzędnych instytucji, jak wskazano w sprawozdaniu EUNB, o którym mowa w art. 78 ust. 3 akapit drugi dyrektywy 2013/36/UE, nawet jeśli ostateczny wymóg w zakresie funduszy własnych dla danego portfela jest podobny w kategoriach bezwzględnych do wymogu uzyskanego przez równorzędne instytucje.
6. Ponadto w odniesieniu do VaR, sVaR, IRC i modeli stosowanych do działalności z zakresu transakcji korelacyjnych właściwe organy oceniają wpływ czynników regulacyjnych stanowiących źródło zmienności, wykorzystując dane udostępnione przez EUNB w sprawozdaniu, o którym mowa w art. 78 ust. 3 akapit drugi dyrektywy 2013/36/UE, grupując otrzymane wartości wskaźników według różnych wariantów modelowania.
7. Po ustaleniu przyczyn zmienności, której źródłem są różne warianty regulacyjne, właściwe organy oceniają, czy za pozostałą zmienność i niedoszacowanie wymogów w zakresie funduszy własnych odpowiedzialny jest co najmniej jeden z poniższych czynników:
 - a) błędne przesądzenia dotyczące pozycji lub obecnych czynników ryzyka;

- b) niekompletne wdrożenie modelu;
- c) nieuwzględnione czynniki ryzyka;
- d) różnice w kalibracji lub szeregu danych stosowanych do symulacji modelu;
- e) dodatkowe czynniki ryzyka uwzględnione w modelu;
- f) zastosowane alternatywne założenia modelu;
- g) różnice możliwe do przypisania metodzie stosowanej przez instytucję.

8. Właściwe organy porównują wyniki uzyskane dla portfeli, które różnią się między sobą jedynie konkretnym czynnikiem ryzyka, aby ustalić, czy instytucje uwzględniły ten czynnik ryzyka w swoich modelach wewnętrznych w sposób spójny z podobnymi instytucjami.

Artykuł 11

Ocena poziomu funduszy własnych w odniesieniu do metod wewnętrznych dla ryzyka rynkowego

1. Oceniając poziom funduszy własnych każdej instytucji, właściwe organy uwzględniają oba z następujących elementów:

- a) poziom funduszy własnych dla portfeli niezagregowanych;
- b) wpływ korzyści z dywersyfikacji uwzględnianych przez każdą instytucję w portfelach zagregowanych, porównując łączną wysokość funduszy własnych dla portfeli niezagregowanych, o których mowa w lit. a), z poziomem funduszy własnych dla portfela zagregowanego, jak podano w sprawozdaniu EUNB, o którym mowa w art. 78 ust. 3 akapit drugi dyrektywy 2013/36/UE.

2. Oceniając poziom funduszy własnych dla poszczególnych instytucji, właściwe organy uwzględniają również oba z następujących elementów:

- a) wpływ narzutów nadzorczych;
- b) wpływ działań organów nadzoru nieuwzględnionych w danych gromadzonych przez EUNB.

Artykuł 12

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 października 2016 r.

W imieniu Komisji
Jean-Claude JUNCKER
Przewodniczący